

stedet

Oda Solum Sønstebø, Hilde Maråk

veileder Fredrik Lund

Vår 2020

Lokasjon / 4

Geiranger / 6

Turisme / 10

UNESCO / 14

Byggetradisjon / 16

Stedstilpasning / 18

Trearkitektur / 20

Klyngetun / 22

Møbler / 24

Møllsbygda / 26

Møllsæter / 28

Værforhold

Sol / 32

Vind / 32

Skodde og Snø / 34

Klima / 34

Geologi og skred / 36

Låven / 38

Kilder / 40

Lokasjon

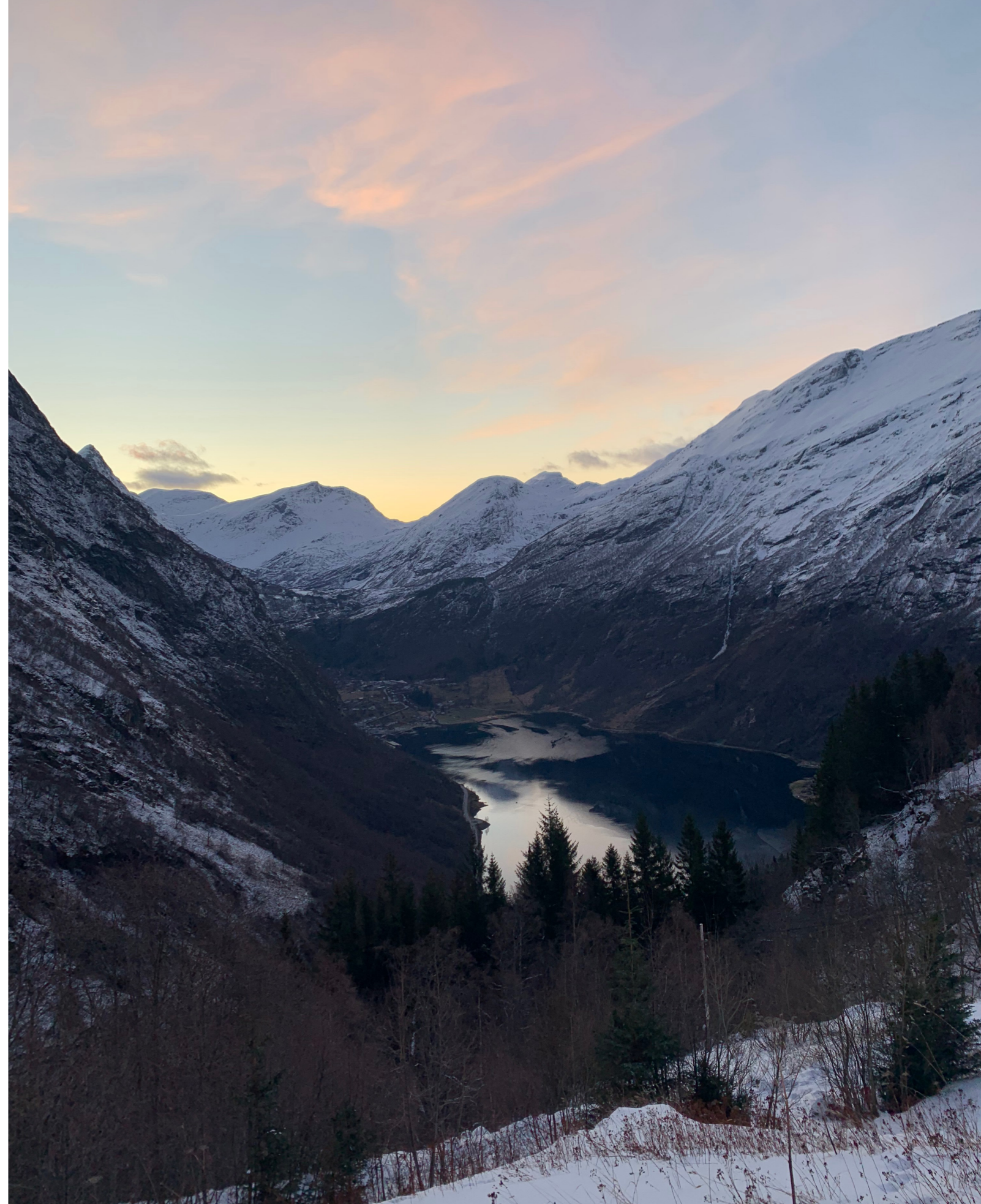
Geiranger er ei bygd i Stranda kommune i Møre og Romsdal. Geiranger ligger innerst i den 16 km lange Geirangerfjorden som er en arm av Storfjorden. På sommerstid kan Geiranger nås fra to sider via riksveg 63 og med ferje fra Hellesylt. På vinterstid er rv63 eneste måte å nå bygda på, og da er den kun åpen i den ene retningen, via Ørnesvingene, i retning Ålesund.

Geiranger

Geiranger har på vinterstid kun 230 innbyggere. Livet i bygda er preget av store sesongvariasjoner. Sommerens ekstreme mengder turister og sesongarbeidere står i sterk kontrast til den stille og rolige vinteren med få besøkende. Med svært få barn i skolen og barnehagen er Geirangers befolkning bekymret for bygdas framtid. Det er utfordrende å få unge voksne til å flytte tilbake til bygda på grunn av lite aktivitet og få jobbmuligheter på vinterstid.

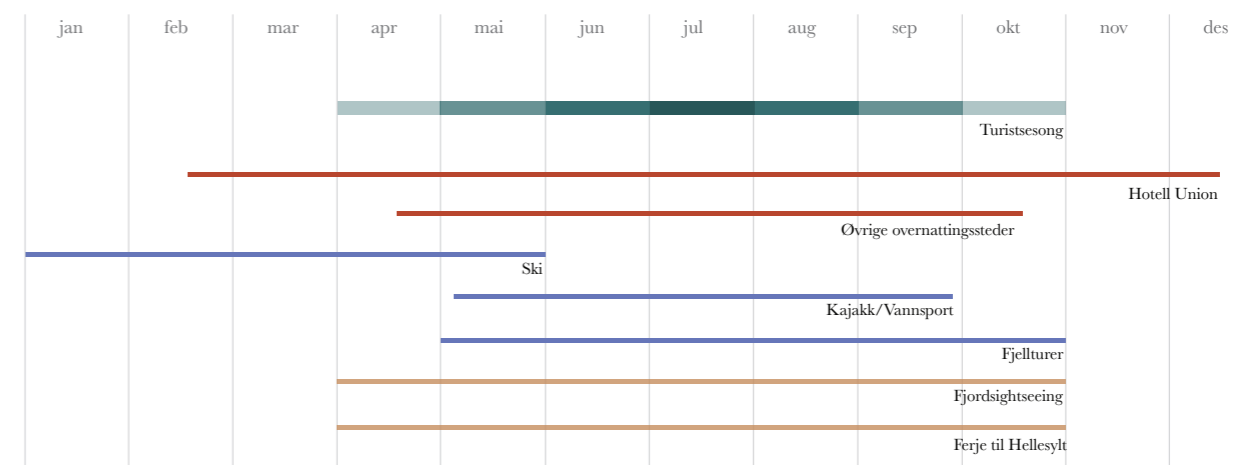
De aller fleste i Geiranger jobber innenfor turistnæringen, og de lokale bedriftene gjør mesteparten av inntjeningen i løpet av de intensive månedene fra mai til september. I disse månedene øker Geirangers befolkning med 300 sesongarbeidere, og bygda kan ta i mot opp mot 900 000 besøkende hver sommer. De besøkende kan ta del i en rekke ulike aktiviteter, som båtturer, kajakkpadling, fjellturer og et variert sightseeingtilbud.

Vinteren i Geiranger er stille og rolig. Bare ett hotell har vinteråpent, og også dette er stengt i januar, som er den roligste måneden i året. En restaurant i sentrum holder åpent noen helger og ved spesielle arrangementer. Geiranger har én dagligvarebutikk som er åpen året rundt. Bortsett fra dette er det lite organisert aktivitet i Geiranger i vintermånedene, men området har gode muligheter for vintersport, med en rekke skiløyper, alpintanlegg og topptur-fjell i nærheten.

Enkelte aktører har uttrykt at kulturelle opplevelser er en mangel i tilbudet for tilreisende til Geiranger. Det finnes et rikt tilbud av naturopplevelser og sightseeingturer, men få muligheter for å oppleve kunst og kultur. Dette gjelder også for lokalbefolkningen.

Tilbud i Geiranger

Turisme

Turisme er en viktig del av Geirangers historie, og allerede på midten av 1800-tallet kom britiske fjellklatrere til Sunnmøre for å bestige de høye fjellene. Ikke lenge etter kom de første turistskipene inn fjorden, og fra da av har turismen bare økt i omfang.

Turistsesongen i Geiranger strekker seg fra mai til september, med høysesong i juli. I løpet av sommeren regner man med at opp mot 900 000 mennesker tar turen innom bygda. Turistene utgjør en svært viktig inntektskilde for lokalbefolkningen, men man ønsker seg en jevnere fordeling av besøkende gjennom året. Problemet i Geiranger er ikke antallet turister totalt, men at for mange befinner seg i bygda på samme tid. Dette skaper trafikkaos, gir bygda et høyt nivå av luftforurensning, og gjør opplevelsen til hver enkelt besøkende dårligere. På grunn av dette er det ønskelig at touristsesongen utvides og at de besøkende spres utover en større del av året.

Utviklingen av turismen i Geiranger

- 1850 Britiske fjellklatrere var de første turistene i Geiranger.
- 1858 Dampskipet "Sundmør" begynner å gå inn til Geiranger en gang i uken og resulterer i at flere turister når fjorden.
- 1867 Det første hotellet åpner i Geiranger.
- 1869 Et seilskip taues inn Geirangerfjorden. Det første turistskipet går til Geiranger med passasjerer fra England.
- 1882 S/S "Ceylon" fra London er det første rene cruiseskipet med betalende passasjerer. Skipet tok turen til Norge.
- 1888 To norske shippingselskaper kombinerer leveranser til England med cruiseturisme i fjordene (Leith - Bergen - Trondheim via Geirangerfjorden).
- 1888 39 turistskip er innom Geiranger.
- 1889 Veien over fjellet mellom Geiranger og Sør-Øst-Norge blir åpnet.
- 1904 93 turistskip er innom Geiranger.
- 1907 Trafikken av turister på land blir organisert av Geiranger Skysslag.
- 1939 Veien opp til utsiktspunktet Dalsnibba blir fullført.
- 1955 Ørnevegen mellom Geiranger og Eidsdal blir åpnet. Geiranger får dermed en veiforbindelse som er åpen året rundt.
- 1969 Spesifikke sightseeingturer inn Geirangerfjorden blir opprettet.
- 1979 Union hotell begynner å holde åpent året rundt.
- 2002 Norsk fjordsenter blir åpnet av H.M. Dronning Sonja.
- 2004 Geirangerfjorden er den eneste fjorden i Norge som blir besøkt av det største cruiseskipet i verden "Queen Mary II".
- 2005 Geirangerfjorden blir innskrevet på UNESCOs verdensarvliste
- 2006 Veistrekningen fra Geiranger til Trollstigen blir en nasjonal turistvei.
- 2018 Geiranger er Norges nest største cruisehavn. Kun Bergen har flere årlige cruiseskipanløp enn Geiranger.

Turister i Geiranger 1930-tallet

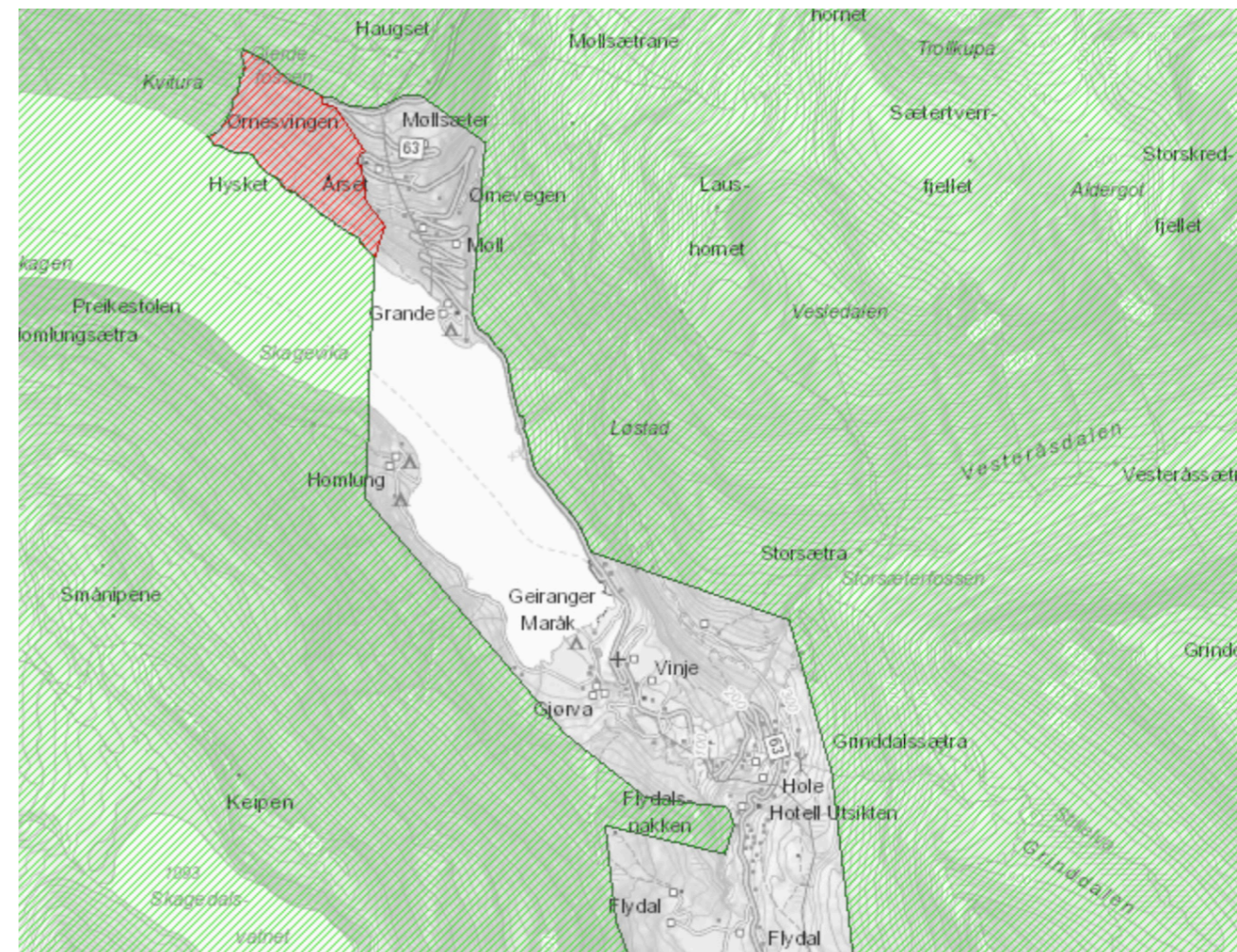

UNESCO

I 2005 ble Vestnorsk Fjordlandskap, et område på 1227 km², bestående av Geirangerfjordområdet og Nærøyfjordområdet innskrevet på UNESCOs verdensarvliste. Med store høydeforskjeller og korte avstander mellom høyfjell (1400 moh.) og fjordbunn (500 moh.) har områdene høyt naturmangfold og sees på som to av de vakreste fjordlandskapene på kloden. Det at de geologiske prosessene som er knyttet til dannelsen og utviklingen av fjordene er uten menneskelig påvirkning og at begge områdene er uten større tekniske inngrep er noen av grunnene til at Vestnorsk fjordlandskap ble innført på listen.

Rester av eldre, nå for det meste fraflyttede fjellgårder tilfører det dramatiske naturlandskapet en kulturell dimensjon som utfyller og øker den samlede verdien av området. UNESCO-statusen har ført til større internasjonal oppmerksomhet, og en økning i turismen i området.

Det å ha verdensarvstatus betyr at verdenssamfunnet er enige om det er et område med kvaliteter som betyr noe for hele menneskeheten, og derfor utgjør "Den umistelige verdensarven". En slik anerkjennelse forplikter at verdiene bevares på aller beste vis, og det er mange som følger med på om dette blir gjort. For Vestnorsk fjordlandskap forventes det at det ikke skjer endringer i landskapsbildet som svekker kvalitetene som ga området verdensarvstatus. Virkningen av arealendringer må derfor alltid vurderes nøye før en gjennomfører et tiltak.

Naturvernområde

Byggetradisjon

Den sterke kulturelle identiteten i Geirangerområdet kan observeres gjennom den tradisjonelle arkitekturen og kulturarven i området. Det ble skrevet i søknaden til UNESCO at den menneskelige bruken av området tilfører interesse og verdi til landskapet heller enn å dominere det og ødelegge det. Dette er et tegn på at det over tid har blitt utført en bærekraftig arealbruk på naturens premisser, og dette er noe vi har lyst til å opprettholde i vårt prosjekt på Møllsæter.

Det bratte og skredutsatte terrenget i Geirangerområdet har skapt begrensninger for hvor folk kunne bosette seg. Folk bygde som regel husene sine der det var minst rasfare, men det at noen tok sjansen på å bosette seg på mer utsatte steder har ført til spektakulær arkitektur på fjellhyller høyt oppe over fjorden. Fjellgårdene er et karakteristisk trekk i det vestnorske fjordlandskapet. Plasseringen deres mellom fjord og fjell gjør fremkommeligheten dårlig, og ofte er den eneste måten å komme seg dit på en bratt sti opp fra fjorden hvor de til tider må ty til stige i de bratteste partiene. Måten disse byggene har blitt konstruert på er påvirket av hvor utilgjengelige gårdene er. Ved å bruke materialer de kunne finne på tomte sparte de seg for en strabasøs, tidkrevende og noen ganger farlig transportering av materialer.

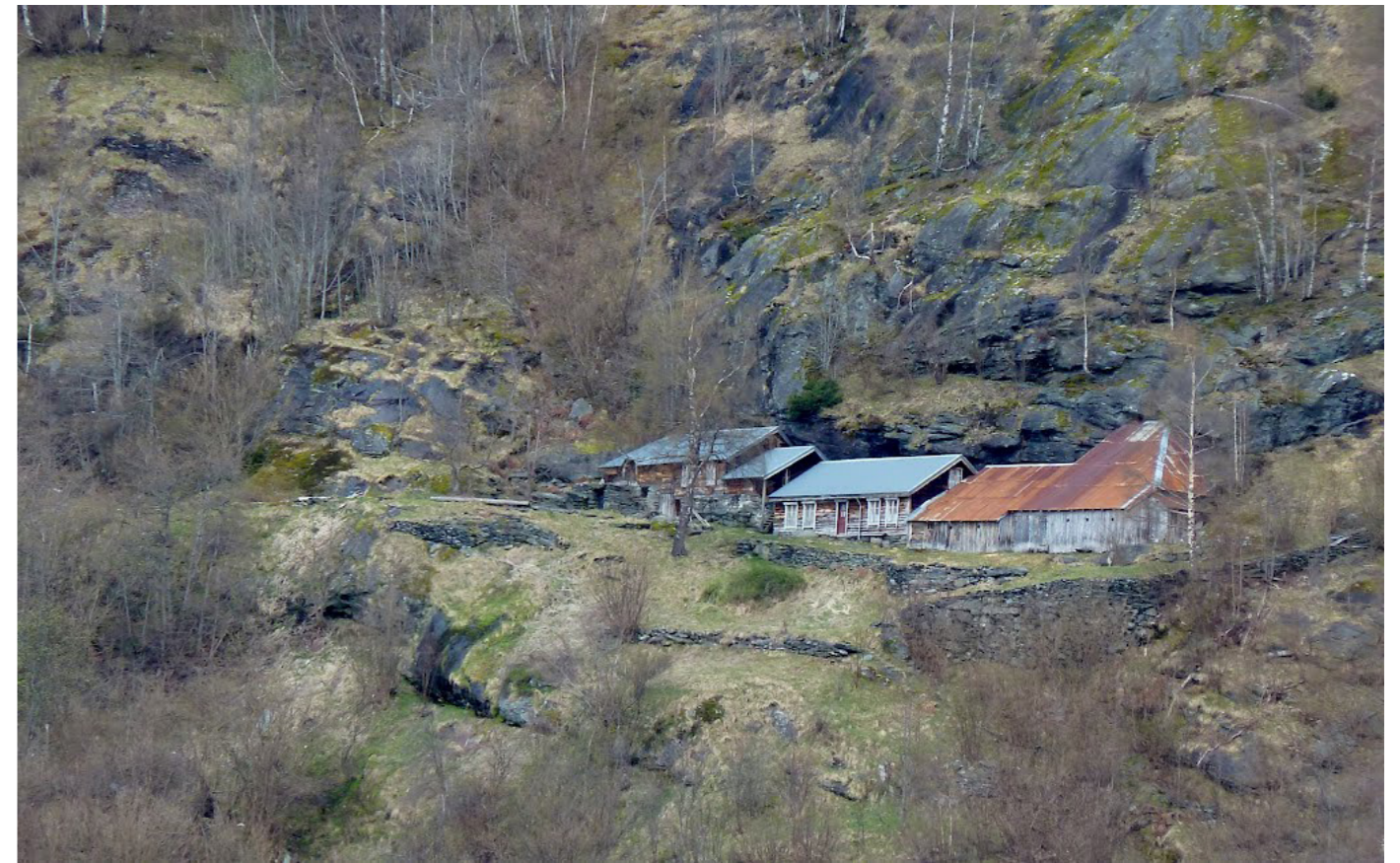
Skageflå

Stedstilpasning

På grunn av det bratte fjordlandskapet var det lite flatt areal å ta av. Dette førte til at hus og tun ble konstruert for å ta opp så lite plass som mulig. Husene ble vanligvis bygd veldig tett sammen, og noen ganger delte til og med boligen og driftsbyggene samme tak. Langs fjordene ble ofte byggene lagt parallelt med fjellsiden på grunn av det bratte terrenget, men der hvor terrenget tillot det vendte de byggene så gavlenden vendte ut mot fjorden. De bygde som regel husene sine på den mest solfylte siden av dalene, men dette var også avhengig av hvor de var mest utsatt for snøskred og steinsprang.

Det var den lokale kunnskapen og erfaringene om skred som bestemte hvor det var trygt å bygge. Flere steder ble husene plassert slik at det årlige snøskredet på tomte passerte kun få meter unna, eller byggene ble plassert på en liten høyde i terrenget som de visste gikk klar av snøskredene. På Me-Åkerneset bygde to bønder boliger, låver, fjøs, stall og skur i ett og samme bygg som de plasserte under en overhengende klippe, som var det eneste stedet i området det kunne unngå å bli truffet av skred. Disse fjellgårdene står der fremdeles den dag i dag, og har enda ikke blitt truffet av noe skred. I dag er området regulert ut i fra hellingsgraden i terrenget, og derfor er det svært lite areal i Geiranger det er lov å bygge på. Hadde befaringer og lokalkunnskap blitt brukt for å regulere området ville nok mer land ha blitt frigjort for utbygging.

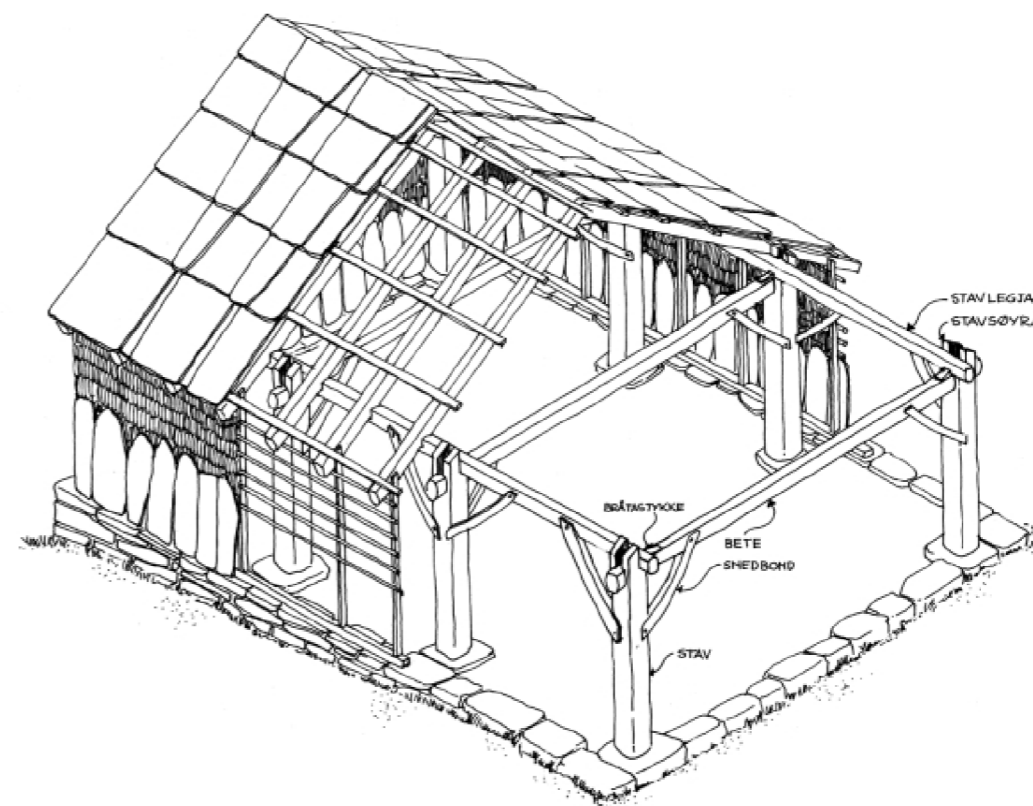
Me-Åkerneset

Trearkitektur

Store deler av arkitekturen i Geirangerområdet er trearkitektur. I boliger bygd mellom 1800 og 1940 ble det i stor grad brukt laftetømmer, men mangelen på tømmer i Geiranger førte til at mange måtte benytte seg av andre byggemetoder. Mange byttet ut laftekonstruksjonen til fordel for en stavkonstruksjon hvor de kunne bruke løvtrær. De konstruerte grindbygg hvor de benyttet de relativt små og krokete bjørke- og furutrærne i området. Denne konstruksjonsmetoden tillot en hurtig bygging av sterke og relativt store bygg uten bruk av avanserte verktøy eller mye bearbeiding av treet. Med grindbyggkonstruksjonen får man bygd mye volum med lite materiale fordi man utnytter egenskapene til treet på en god måte og dermed unngår avskoging. I et grindbygg brukes verken spiker eller skruer. Det eneste materialet som blir brukt er tre. Grindbygget er den eldste formen for stavkonstruksjon som kontinuerlig har blitt benyttet fram til i dag, og er et godt eksempel på en regional byggetradisjon tilpasset lokale forhold.

Både laftekonstruksjoner og grindbygg ble bygd på steinmurer. Enkelte steder kan man se at steinmuren har blitt utvidet til å bli en hel vegg, eller til og med store deler av huset. Steinmurer er også mye brukt til å ta opp helling i terrenget, til bruer og som teiggrenser. I Geiranger ble taket som regel dekket av bjørkenever og torv siden det ikke er mulig å lage flate steinheller av den lokale steinen.

Grindbygg

Klyngetun

Klyngetun er en betegnelse på en tettbygd samling av gårdsbruk, og regnes for å være den eldste tuntypen i Norge. Klyngetunet har vært spesielt utbredt langs kysten mellom Lindesnes og Romsdal, og vi finner denne tunformen i Geiranger også. Møllstunet i Møllsbygda er et slikt tradisjonelt klyngetun fra 1600-tallet. Møllstunet består av 3 gårder med 11 bygninger totalt. Byggemåten er tilpasset terrenget og rasfaren som følger med det. Møllstunet er det mest intakte klyngetunet på Søre Sunnmøre.

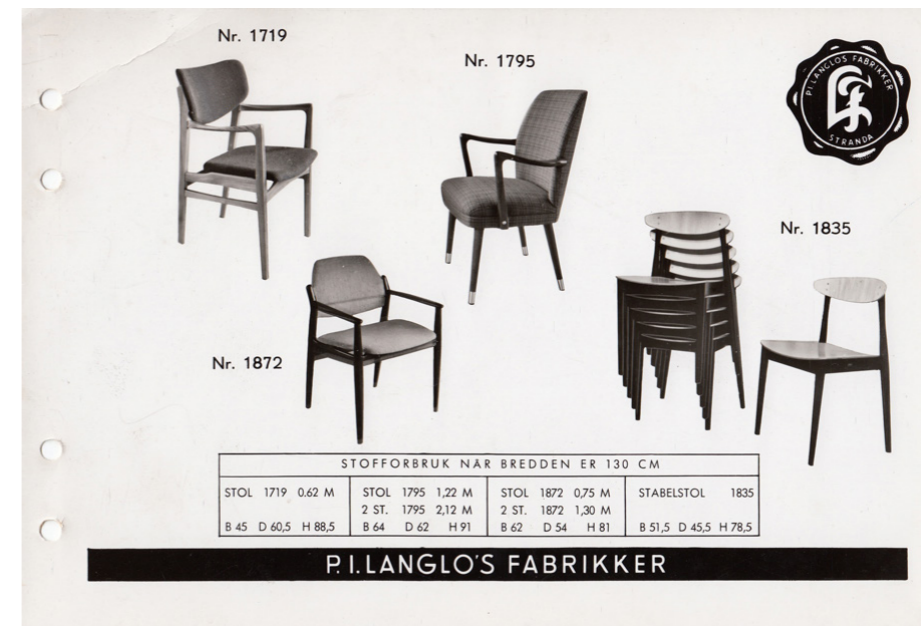

Møllstunet

Møbler

Det sunnmørske møbelevntyret startet i 1908 med et kurs i korgfletting på Stranda. De billige korgvarene og flettestolene ble populære, og i flere tiår var dette de største møbelbedriftene i landet. Fra Stranda spredde møbelproduksjonen seg til nabokommunene, og det gikk fra korgvarer til stoppede møbler på trerammer. Snart konkurrerte de ut håndverkerne i byene ved å benytte seg av en effektiv serieproduksjon de hadde sett i bilindustrien i USA. I løpet av krigstiden og de første årene etter krigen ble tyngdepunktet i den norske møbelindustrien flyttet til Vestlandet, mye av det i Møre og Romsdal. Fram til 1950-tallet var det meste av møbelindustrien på Stranda håndarbeid, men etter det tok store maskiner over mye av arbeidet. Møblene fra sunnmørsfabrikkene var tradisjonelle og lite nyskapende, men etter andre verdenskrig ble de norske møblene med sitt rene og enkle uttrykk svært populære. Fra nå av ble profesjonelle designere brukt av møbelfabrikkene i en mye større grad. Sunnmørske møbelprodusenter var også pionerer innen lamineringsteknologien, og kunne forme møblene sine nesten som de ville. I Norge i dag er møbelindustrien fremdeles konsentrert til Møre og Romsdal, spesielt i fjordene i Sunnmøre. Her finner vi blandt andre møbelprodusentene Ekornes, Hjellegjerde, Brunstad, Formfin og Slettvoll. Vi ser for oss at møblene brukt i vårt prosjekt skal være produsert lokalt, og støtte opp under bedrifter i området.

Møllsbygda

Møllsbygda ligger på nordsiden av Geirangerfjorden, 2,5 km fra Geiranger sentrum. Bebyggelsen på Møll ligger vest for Møllsdalen med den dypt nedskårne Grandeelva. På østsiden av dalen leder en bratt fjellside opp mot Laushornet 1500 moh. Fylkesveg 63, også kalt Ørnevegen slynger seg opp gjennom Møllsbygda fra ca. 600 moh. og ned til Geirangerfjorden. Bosetningen i området strekker seg tilbake til stein- eller bronsealder, og gårdene på Møll og Grande nevnes i skriftlige kilder fra og med 1600-tallet. Det gode jordsmonnet og klimaet ga sikre kornavlinger, og det har vært en variert husdyrbruk. I dag bor det 8 personer i Møllsbygda året rundt. Bebyggelsen er spredt langs veien som slynger seg opp fjellsiden, den eneste veien til Geiranger som er åpen året rundt. Kulturlandskapet forsøkes holdes ved like til tross for stans i husdyrhold, og at det kun er ett fjøs igjen med dyr i hele Møllsbygda. Det blir fortsatt dyrket frukt i de solrike frukthagene slik det gjorde for 100 år siden.

Møllsæter

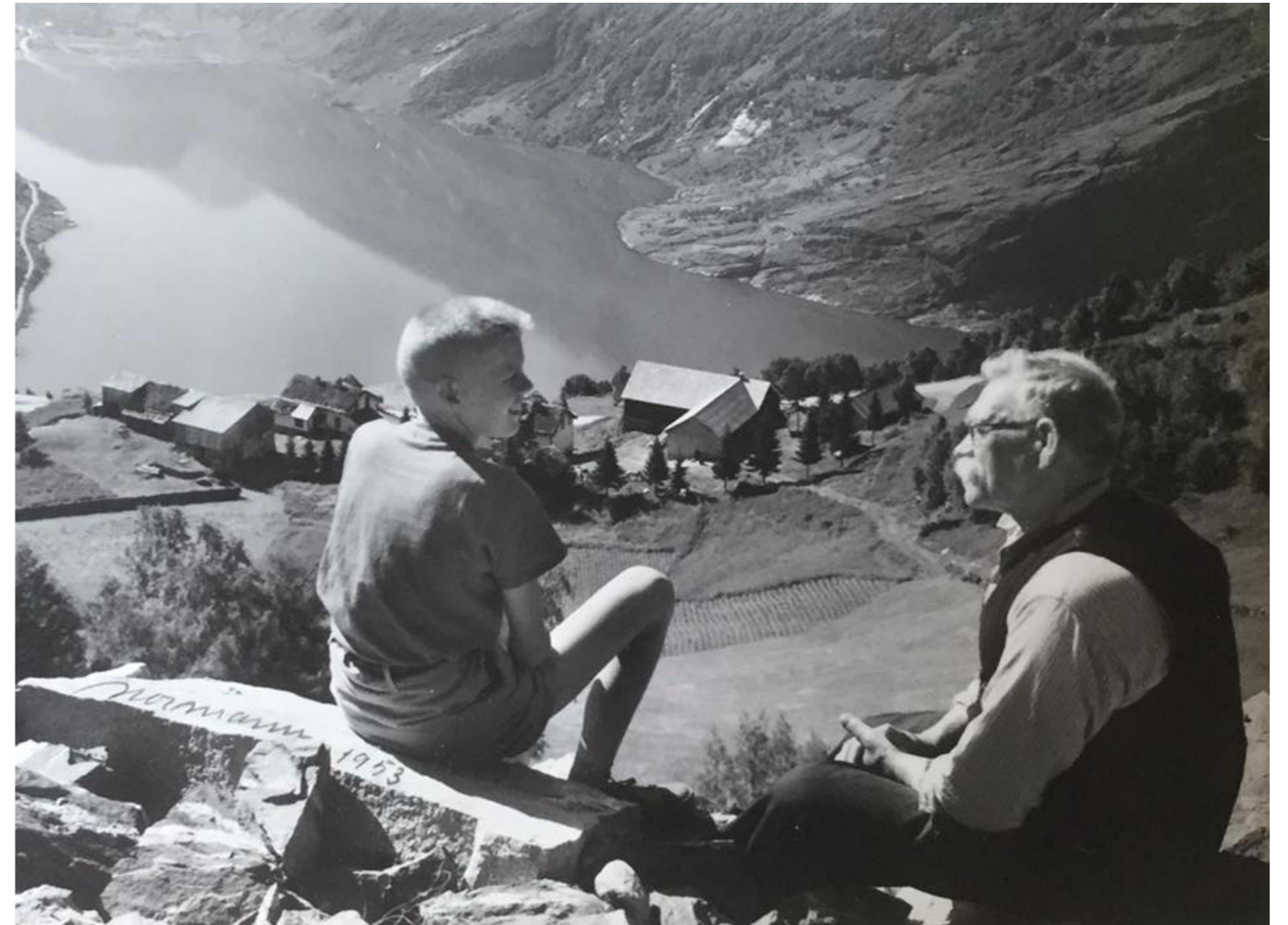
Gården Møllsæter ligger 463 meter over Geirangerfjorden, ovenfor det svært gamle klyngetunet Møll. Møllsæter ble mest sannsynlig bygget som seterstøl for Møll. I eldre tid fram til 1677 ble gården kalt Seter, eller Møelsetter. Blant folk i Geiranger blir den til vanlig kalt Øgarden, som tyder på at gården i perioder ikke har vært folkesatt. Etter 1603 har det alltid bodd folk på gården. Det ser ut som at gården raskt etter 1603 ble delt i to bruk. Ingen av byggene som står på gården i dag er så gamle. I dag bor Jakob Torp Årset og Julia Bone på gården. De driver ikke dyr, så låven blir ikke lenger brukt som høylager og fjøs. Julia arbeider i Geiranger sentrum og Jakob på sjøen. I tillegg driver Jakob Geiranger bryggeri.

Historien til Møllsæter

- 1603: Arne Olsson betaler skatt. I 1611 dro han ut for å være med i Kalmarkrigen, men kom hjem igjen.
- 1614: Arne og Nils legg 1 fjordungmæle korn i tiende og hvert sitt kalvskinn i leidang. Det er Nils som er bruker på "Framigard", som er delen av gården tomte vår tilhører.
- 1626: Ole Olufsen og Peder Nilsson eier hver sin del av gården. Sistnevnte er bruker på Framigard.
- 1645: Peder og hans "quinde" betaler 16 skilling i skatt.
- 1657: Ole og Peder eier fortsatt hver sin del av gården, og forer til sammen 2 hester, 16 storfe, 5 geiter og 11 sauer.
- 1666: Brukerne på gården er oppført som Johannes Mortensson og Peder Pederson.
- 1776: Peder Pederson, mest sannsynlig sønn av forrige Peder Pederson, kjøper bruket sitt på auksjon for 30 daler, 1 mark og 8 skilling.
- 1799: Lars Pederson tar over gården etter sin far.
- 1814: Lars Larson tar over gården etter at faren dør 53 år gammel.
- 1827: Det ble vedtatt å bygge veg mellom Grande og Møllsæter.
- 1859: Martinus Larsson tar over Mølsæter gård.
- 1890: Lars Petter Martinusson tar over etter sin far.
- 1900: Det bygges veg mellom Geiranger sentrum (Maråk) og Grande.
- 1918: Rasmus Rasmusson Møll Skageflå kjøper gården for 12.000 kr.
- 1920: Arbeidet på Ørnevegen starter, men det må settes på pause under krigen.
- 1924: Rikkard Ingvald Rasmusson tar over gården etter sin far.
- 1955: 15.september ble Ørnevegen offisielt åpnet.
- 1971: Rolf Mølsæter tar over gården etter sin far.
- 2009 og 2011: To hytter blir bygd nedenfor gården. Disse leies nå ut.
- 2013: Rolf Mølsæter går bort, og gården står tom fram til 2015.
- 2015: Jakob Torp Årset kjøper gården.

Møllsæter 1953

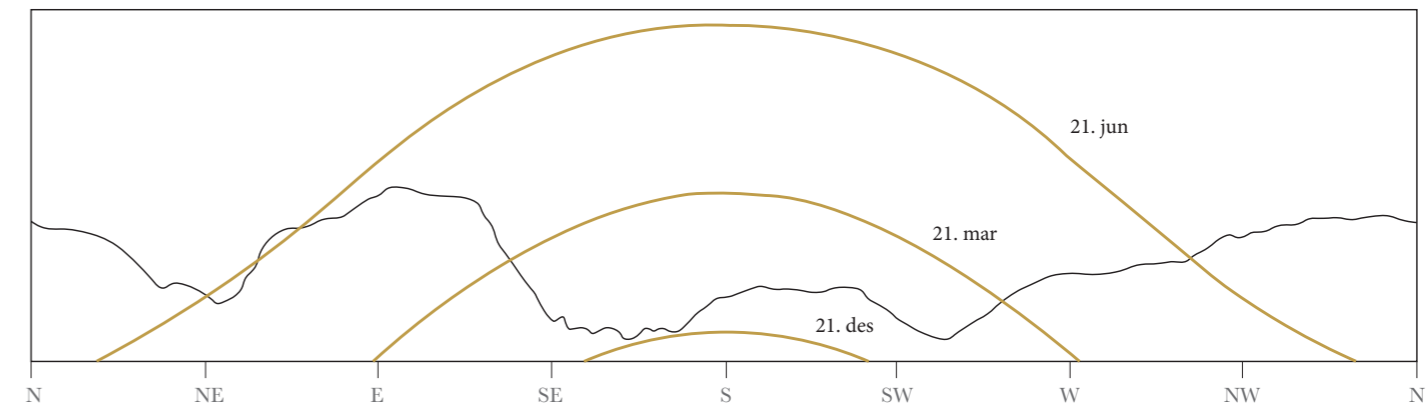
Værforhold

Sol

Møllsbygda ligger østvendt og har derfor meget gunstige solforhold i motsetning til Geiranger sentrum og den sørlige siden av Geirangerfjorden. På grunn av de høye fjellene er Geiranger sentrum uten sol i 3-5 måneder i året. Møllsæter er uten sol i en måned fra 9. desember til 9. januar. På sommerhalvåret er sola på Møllsæter i ca 12 timer om dagen, og det siste punktet den treffer før den går ned er på låvebrua og vestveggen til låven.

Vind

I den smale Geirangerfjorden resulterer topografien i en generering av plutselige og sterke katabatiske vinder og fallvinder, som er lokale vinder som blåser ned et fjell eller en skråning. På sommeren er Geiranger lite preget av vind, men i Møllsbygda vil de ha en trekk på grunn av den varme luften som stiger oppover fjellsida. I perioden november til mars kan østavinden blåse i uker i strekk i Geiranger sentrum. Denne østavinden rammer ikke Møllsbygda, så her finner vi gunstigere vindforhold enn i resten av Geiranger. I Møllsbygda er vind fra nordvest og sørvest vanligere, og det er nesten alltid en liten trekk oppe på gården. Mest trekk vil man oppleve der hvor låven er plassert. Den er konstruert for å tørke høy, og er plassert deretter.

Diagrammet viser solens bevegelse over himmelen i forhold til terrenget slik man ser det fra Møllstunet på ulike dager i året.

Skodde og snø

På sommerstid er Geiranger preget av mye skodde og skyer. Siden Møllsæter ligger så høyt over havet kan gården bli omringet av disse skyene, eller til og med ligge over dem. Dette gir en spesiell stemning, og beboerne på gården sier at det er trolsk hvordan det blir veldig stille inne i skodden, men at lyden samtidig bærer mye bedre opppe hos dem. På vinterstid faller det mye snø oppe på Møllsæter. De siste vintrene har de flere ganger hatt snø på mellom 1-1,5 meter. Plattingen bak låven fyller seg da med snø fra taket og drivsnø. Rett under taket kan det da ligge opp til 2,5 meter med snø, og dette gjør det mulig å gå rett opp på låvetaket. På sør- og østsiden av låven samler det seg også mye snø.

Klima

Møllsbygda ligger på grensen mellom det tørre innlandsklimaet og det fuktige kystklimaet. Grobunnen består av skred- og morenejord. Det gunstige klimaet, og det at Møllsbygda er sørvendt har gitt en frodig vegetasjon. Her finner vi en noe kulturpåvirket edelløvsskog bestående av alm, ask, rogn, hengebjørk og gråor. I tillegg finner man en del barskog bestående av gran og furu i området.

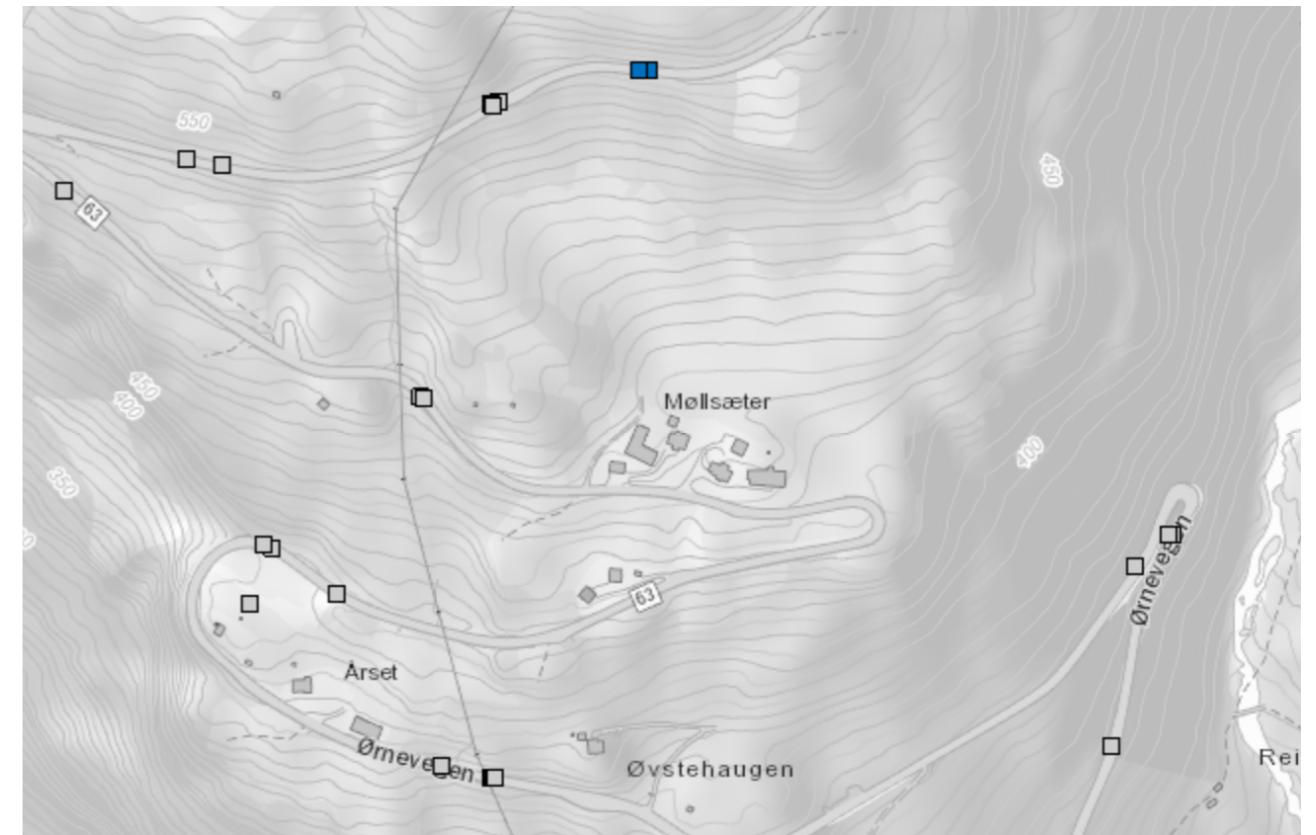

Geologi og skred

Berggrunnen i Geirangerområdet består av diorittisk til granittisk gneis, men i områdene nede ved fjorden kan man finne løsmassedekker bestående av skredmateriale. Geiranger er svært utsatt for skred på grunn av de bratte fjellsidene som omkranser både bygda og fjorden. Dette gjør at det er svært utfordrende å få tillatelse til å bygge noe nytt i Geiranger. Ettersom nye rasrapporter blir utviklet blir det stadig vanskeligere å finne tomter som ikke er klassifisert som rasutsatte. Dette gjør at folk og bedrifter som er ute etter å bygge i området ofte blir hindret i dette.

Møllsbygda er et av de få stedene det er mulig å bygge i Geiranger i dag. Deler av Møllsbygda omfatter lokale skrenter med helling nær 30 grader. Dette vurderes som potensielle utløsningsområder for snø- og jordskred, men dette er en vurdering gjort på grunnlag av kartdata og helling, og ikke observasjoner og erfaring. Det er registrert mange skredskader i området, men mesteparten omhandler mindre steinsprang langs vegen registrert av Statens Vegvesen, eller udefinerte hendelser. Hos NVE er det ikke registrert noen skred på tomte vi skal jobbe på. Det at deler av området er dekket av skog har en viss effekt når det kommer til hvor store masser som blir revet med i et eventuelt skred. Rotsystemet til skogen virker også stabiliserende og motvirker utløsning av jordskred.

Snødybden varierer veldig i området rundt Geirangerfjorden, men øverst i Møllsbygda er bakken som regel kontinuerlig dekket av snø mellom november og mars. På grunn av de bratte skrentene som stuper ned i fjorden er området svært utsatt for snøskred. Sjefsgeolog Lars Harald Blikra har skrevet at Møllsbygda vil kunne bli utsatt for noe fonnvind fra de store snøskredene som går ned Møllsdalen.

Skredhendelser i området. Grå firkant betyr steinsprang og blå er isnedfall.

Kilder

Geiranger

Thorsnæs, G. (15.09.15). Geiranger. Lokalisert 23.01.20 på <https://snl.no/Geiranger>

Turisme

UNESCO. (15.07.05) West Norwegian Fjords: Geiranger and Nærøyfjorden nomination. Lokalisert 22.01.20 på

http://whc.unesco.org/uploads/nominations/1195.pdf?fbclid=IwAR1I-s6GO52cKrs_aJUyCWpSE1QG9H2XsVEeQq5Pjj2-DxjFCG-mQN03Vxo

UNESCO

Norges verdensarv. Vestnorsk Fjordlandskap. Lokalisert 23.01.20 på <http://www.norgesverdensarv.no/vestnorsk-fjordlandskap.134753.no.html>

Byggetradisjoner

Aksdal, S. (1994). Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Møre og Romsdal. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavinga rapport nr. 6 - 1994. 125 s.

Gaarder, G. et al. (2001). Biologiske mangfold innafor Geiranger-Herdalen landskapsvernområde. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavinga. Rapp. No 3-2001. 82 s

Norderhaug, A. et al. (2004). Storfjordprosjektet - Fagrapport om kulturlandskap i indre Storfjorden og om utfordringar for forvaltninga. Møre og Romsdal fylke, landbruksavinga. Rapport nr. 1-2004.240 s.

Miljøfaglig utredning AS. 22.02.17. Områderegulering Geiranger sentrum. Lokalisert 21.01.20 på https://www.stranda.kommune.no/_f/i703a608d-964b-42fc-9b56-c472884573c3/miljofaglig-utredning-2017-13-geiranger-ku-naturmangfold.pdf

Stylegar, F., Store Norske Leksikon. 24.10.18. Klyngetun. Lokalisert 21.01.20 på <https://snl.no/klyngetun>

Høidal, E. Det sunnmørske møbeleventyret. Lokalisert 22.01.20 på <http://www.sunnmore.museum.no/musea/moebelmuseet/det-sunnmoerske-moebeleventyret-2005/>

Foto av Me-Åkerneset: <https://mapio.net/pic/p-70986511/>

Møllsæter

Karbø, I., Lillebø, A., Hauso, T., Sunnlyven og Geiranger. 2 : Gard og ætt. Stranda sogelag 1993.

Solforhold

Suncurves. Analyse av solforhold. <https://suncurves.com/no/v/24913/>

Geologi og skred

NVE Aktsomhetsområder. Lokalisert 23.01.20 på <https://gis3.nve.no/link/?link=aktsomhet>

NVE Skredhendelser. Lokalisert 23.01.20 på <https://gis3.nve.no/link/?link=SkredHendelser>

http://publikasjoner.nve.no/eksternrapport/2019/eksternrapport2019_61.pdf